

MAGYAR KURIR

Indúlt Bétsből, Pénteken Julius' 25-dik napján, 1817-dik esztendőben.

Nagy Britannia.

Posonby úr e' folyó Hónapnak 8-dikán reggeli 6 óra és 10 minutakor meg halálozott. Az előtt való éjtszaka éjszél tájban minden érzékenységtől meg fosztott, 's ebben az állapotban maradt, míg az élet egészen ki nem aludt belőle. Minden féle emberek, sőt még azok is, kik vele ellenkező részen voltak, fájlalják az ő halálát, és ezt a' *Courier* nevű ujság írja, a' ki pedig a' megboldogultnak nem igen kedvezett életében. Ékességére szolgált ő annak a' Pártnak, mellynek Feje volt elmeheli nagy talentomival, mellyeket közönséges életében kifejtöztetett, és jeles virtusaival, mellyeket mint magános ember gyakorlott. Ámbár politikos principiumai nem mindeneknek inyek szerint valók voltak is; de legalább meggyőződésből, 's nem színből követte ő azokat. 60 Esztendős, és még olly jó testállapottal volt, hogy hosszabb életre számot tarthatott volna. A' két utolsóbb esztendőkből három nagy Oszlopait vesztette el a' Ministerekkel ellenkező Fél, *Withbread*, *Horner*, és most *Posonby* urakat.

Az égi háboruval nem gondolnak semmit Londonban, hanem erősen rakják vassal kövek helyett az utszákat ki. Erre a' végre a' vasat 4 szegű darabokba öntik, és készakartra ollyan darabossá tsinálják, hogy a' Lovak el ne tsússzának rajta. A' városnak egy részén már megtették vele a' próbát; és igen derékül

esett ki. Úgy látszik, hogy a' városnak több helyein is követni fogják ezt. Ok nélkül nem tselekszik az Anglus; és így kell ebbe is valaminek lenni. A' Vasöntő Fabrikásoknak bizonyosan nem fog ártani, ha közönségesen fel kapják azt; mivel mindjárt jobb kelete lessz munkájiknak. De talán a' közönség sem fog vesztetni, sőt sokat nyer, ha igaz, hogy az ilyen vassal kirakott utak zo egész esztendőig minden igazítás nélkül kiszolgálnak; az amollyan követ rakott utakat, pedig majd minden 3 — 4 esztendőben ujjítani kell.

Régi dolog ugyan, de messze földről, és tekervényes úton jött a' híre, hogy az az *Alceste* nevű Fregát, mellyen a' Chinából vissza térő Követ Lord *Amherst* volt, Febr. 18-dikán a' *Gospári* tenger szoroson nem messze a' *Sunda* járásától kösziklás helyre vetődven hajótörést szenvedett. Egyetlen egy ember sem holt a' tengerbe. Lord *Amherst* Fiával és Secretariusával együtt Febr. 22-dikén minden baj nélkül *Bataviába* egy se-deletlen tsónakon meg érkezett, és itt akarta meg várni azokat a' hajókat, mellyek Chinából Angliába vissza utaznak. A' hajón lévő bútorok meg mentéséhez is volt reménység. Ezt a' tsekély szerentsétlenséget kópótolta a' *Dee* nevű Fregát, melly a' múltt Jun. 9-dikén *Halifaxba* meg érkezett azzal a' tudósítással, hogy zo Amerikai Halászhajókat, mellyek a' *Genti* Kötést által hágták, el fogott.

A' Status papirosai e' Hónap 5-dikén egy kevéssé estek. Tulajdonítják ezt annak, hogy a' Kereskedők tanakodó házokban (Börse) közönségesse lett, hogy a' múltt fertály esztendőben sokkal kevesedett a' Status bevétele, de hogy mennyivel az nem volt ki téve. De 2 nap mulva ismét fel ment azoknak a' betsek; mivel kisült hogy a' Deficit nem tesz olyan sokat, mint gondolták. — Tsak 432,546 f. St.re megy az, holott ellenben a' múltt fertályban 472,318 font Sterling be jött, a' Birtok' taksája maradék summája fejében, a' mi jóval több amannál.

Az *Alsó Háznak* Jul. 7-diki ülésében elő fordult a' Gőzhajókat illető rendelés. Minthogy *Harvey* úr világosan meg mutatta több szerentsétlenségeknek elő számlálása által azt, hogy többnyire kézzel fogható hibákból származtak azok: tehát meg határozatott, hogy a' Gőzhajóknak jobban való regulázása törvénynél fogva parantsoltasson. Mindnyájan helybe hagyták, és az ezt illető Rendelés tüstént fel is olvastatott. Annak ereje szerint minden gőzhajónak regisztrálva kell lenni, és nem szabad addig arra semmi útasokat fel venni, míg tsak egy a' dologhoz értő ember még nem esküdt, hogy annak minden szükséges részei meg yagnak, és nem hibás.

A' *Courier* két Londonban szárnyalt híreknek ellent mond, p. o. annak hogy *Máltában* zenében üfötte volna magát, és hogy a' R. Pápa irt volna Angliába az eránt, hogy *Bonaparte Sz. Ilona* szigetéről másuva tétessen állal.

Baring Férentznek annak a' híres pénzváltónak a' fia *Exeterben* egy darab földet vásárolt magának, mellyen *Templo* mot fog építtetni, és maga akar a' maga Hite' principiumai szerint benne prédikálni.

Dublinban a' RCatholicusok e' f. h. 3-dikán egy Kápolnában ujra gyűlést tartottak. A' leg nagyobb tekintetű emberek

voltak jelen abban. El végezték, hogy ujj kívánságokat terjesszenek a' Parlamentnek elébe, hogy soha többé meg nem egyeznek ügyöknek tsak a' Romai Tribunusi *Veto*val való elintézésében, — hogy minden kifogásokat félre tesznek, és hogy Püspökjeiknek az országon belől való meg nevezését ajánlják.

Mikor *Calcuttából* vissza felé jött volna a' *Fürst Blücher* nevű hajó *Szent Ilonánál* meg állott. Ki szállani nem volt neki szabad; de a' Kapitány *Wetherall* még is szállott egy oda való hajónak Kapitányával *Sheeddel*, a' kitől azt hallotta, hogy *Bonaparte* igen jól van, egyéb nevezetes a' szigeten nem történt.

Spanyol Ország.

Már mi *Lacyról* azt irtuk, hogy halálra sententziáztatott. Azomban aligha nem tsak annyi igaz van a' dologban, hogy a' sententziája jött ki; mert az is a' hire hogy e' f. Hónap 1-ső 's 2-dik napjai közt lévő éjtszaka hajóra tették, és *Majorcára* vitték által.

A' Spanyol ország és az Eszaki Amerikai Sövetséges Státusok között felseben lévő háboruskodás hireiről így szöll a' *Courier* nevű Anglus ujjság: „Mitsoda fundamentomon épülnek ezek a' hírek, nem tudjuk; leg alább előttünk ugyan egészen homályban van, hogy mi módon adhatott volna arra Spanyol ország okot. Még a' mi tsak gyanúságot okozhatott is, szorgalmasan eltávoztatta Spanyol ország, és ámbár könnyű volna meg mutatni, hogy ezen Hatalmasságnak a' Sövetséges Státusokkal való alkudozásainak alkalmatosságával többet vétettek azok ellene, mint ő azok ellen: még is mindég mérsékelve, kiméllve, és előrelátólag viselte ez magát. Úgy is elég terhe van tsak birhassa, elég tájdalemai tsak szenvedhesse, ha mindjárt ujj háboru nem készül is ellene. Külömben is minden figyelmet öszve kellett neki szedni, hogy meg akadál yoztathatná elpartolások-

han azokat a' plántatartományait, mellyek éltek az alkalmatossággal, míg neki a' *Bonapartétól* kapott mély sebeinek kötözésére kellett foglalatoskodni. És háig az, hogy az Északi Amerikai Szövetséges Statusok a' szabadság ügyének pártját fogják; akkor is inkább mellé kellene állniok mint ellene támadniok egy olyan országnak, mellynek gyászos környülállásai onnan eredtek, hogy egy Bitangoló szilaj, és istentelen megtámadásának erősen ellene szegezte magát.

Északi Amerikai Egyesült Statusok.

Egy jó szívű *New Yorki* Tisztviselő személy az Amerikába kivándorlók' sorsára nézve ezt tette közönséges az ujj-ságokban: 1) A' Német országból ide jövő tselédek többnyire nem tudják azt, hogy ők itt rabszolgákká lesznek, hogy ulti költségeket se hajthassák. 2) Az ilyen vándorlókat nem a' nyomoruság, hanem holmi ámitó beszédek vonják ide. 3) Tsak némely magános személyeknek undok haszonkeresése az egész dolognak rugója, melly még a' rabszolgákkal való kereskedésnél is fertelmesebb. 4) Ez a' tseléket minden nemzetek törvénye ellen van. 5) Az ezt meg engedő Amerikai Törvényeknek örökre el kell törölni. Van jussa minden Hajós Kapitánynak, hogy az ulti költséget 4 — s 6 száz Tallérig, minden utazón úgy vehesse meg, hogy annak munkáját több esztendőkre elárendálja. A' szegény Büjdosó ebből semmit sem tudván meg érkezik Amerikába. Nem tud fizetni, s ezért olyashatni mindjárt az ujj-ságokban, hogy ennyi meg ennyi kovás, paraszt, szolga, szolgáltató van el adni való. A' kinek meg tetszenek, ki váltja őket, és egynéhány esztendőig dolgoztatja, s úgy bánik velek mint *Szlávokkal*. Ha pedig árros nem akad, sokáig a' hajóban kell szegényeknek szenvedni. Mikor már a' szolgálat ideje el múlt, még akkor is

tsak ott vagynak, hogy szabadok; de semmijek sintsen.

A' *Philadelphiai* kikötőhelyben ujra egy 74 ágyús hajó és egy Fregat készült el. Az *Ontario* nevű hajó Május 30-dikan indult el Déli Amerika felé. Mind tsak folyt a' híre, hogy ki fog nem sokára a' Spanyol országgal való háború tüze lobbanni.

Monroe az Elölülő járja a' Statusokat; *Baltimoréból* gőzhajón indult ki.

Baltard (annak a' Frantzia Építő mesternek, a' ki a' *Louvrenek* leírását kiadta, a' fia) is egy várost épít a' *Tom-bichie* folyóvizénél.

Spanyol Amerika.

A' *Buenos Ayresi* Kormánysszék több Spanyolokat, kik között különösen ez a' három nevezetes u. m. *Dr. Don Pedro Ag-relo* az ide való Törvénytevő Testnek tagja, *Don Manuel Mareno* Status Titoknok, és *Don Vicena Pason*, a' *la Cronica Argentina* nevű ujj-ságnak ki adója, — az Északi Amerikai Egyesült Statusokhoz számkivetésbe küldött. Okául az ide intézett levélben az adódik, hogy a' *politikában való tántorgásokért, és fellengösen járó idájikért* nem valami gonoszságokért nem maradhattak ők hazájokban. Hogy pedig éppen ide küldik őket annak ismét az van okául adva, hogy az ő principiumaiknak tsak az ide való erős sántzokhoz hasonló Constitutió, és törvények tudnának ellent állani.

Hogy ha az ujj-ság Leveleknek egyik Darabja azzal egészen ellenkező tudósítást közöl Spanyol Amerika felől; a' mit a' másokban közölt volt, az igen természetesen esik meg. Nem lehet ez másképpen olyan helyen; a' hol az Anya Tartomány felsősége ellen hadakoznak. Ma emez a' fél nyertes; holnap a' másik; itt ezeket; ott azokat látják szivebben; a' hírt ennek vagy amannak kedvező nemzetbéli posta hozza; több ilyen nehézségek vagynak. A' mi leg ujjabb

annak kellene tsak ugyan leg igazabbnak lenni; de ki tehet róla ha a' leg ujjabb hírek is egy mást üstökölnek? Így vagyunk most éppen a' *Trinidad*i, és *La Guayrai* tudósításokkal. Amonnan az Insurgenseknek, innen a' Királyi seregeknek kedvező hírek jönnek. *Új Spanyol Országból* is nem egyformán peng a' hír; hanem itt még is hihetőbb, hogy a' Királyi seregek vagynak jobb lábón. Már ha azt a' Spanyol hajót, melly Aprilis 20-dikán *Jamaicából Cubába* ment, és 1½ millió Piaster volt rajta, igazán elfogta egy Insurgens Kóborló hajó, — ez az ő szerentséjek, valamint az is, ha az a' Portugalliai hajó, melly a' Brazíliai seregeknek pénzt vitt, *Maderánál* hasonlóképen Insurgens kézre került.

B r a s i l i a.

Hogy a' Pernambuco fejtésére tett hadi készülétek jól fognak ki ütni, azt tsak abbol is gyaníthatni; mivel *Don Louis do Rego* vezérlése alatt vitetnek azok véghez. Az említett Férfiú *Lord Wellington* alatt ditsőségesen hadakozott Portugallióban. Továbbá a' szározi Seregek már 8 óra járásnyira Pernambucohoz minden felé vissza állították a' Királyi tekintetet. Az Ostrom - Commendánsának is sok barátjai vagynak a' városban, kik a' Király mellett buzognak, és leg első perczben zenebonás lakostársaik ellen magokat a' Királyi seregekhez tsatolják.

Frantzia Ország.

Julius Hónap 11-dikén minden szempillantásban várták *Párisban*, hogy Herceg *Berryné* szülni fog. A' Király megparantsolta, hogy mihelyt leg kisebb jélet veszik észre, mindjárt tudtára adják; mivel az egész Familiával akkor az *Elisée-Bourbon* palotába kívánkozik menni. Ha fiú gyermek születik, 24, ha pedig lány, 12 ágyú durranások fogják ki jelenteni. Már is ezt kiabálja a' nép a' Tuilleria ablaka alatt: Vive Henri! annak

a' jelentésére hogy *Henrik* legyen a' születendő Fő Hercegnek a' neve.

Sietnek minden Megyebeli Püspökök, és Káptalanok meg egyezéseket be küldözni a' Püspökségeknek és Érsekségeknek ujj felosztása eránt.

A' mit a' Francia ujjságok nagyon ajánlanak a' nemzetekbeli mezei Gazdának, ugyan azt a' magyarok is magokra vehetik, hogy tudniillik a' földialmának (Krompli) virágait tördeljék le, 's ne hagyják meg, mint ezt Angliában is teslepszik. Azt mondják, hogy ennél fogva 6-szor többre lehet a' termést szaporítani.

Julius 2-dikán a' *Loire* vidékén öt embert halálra ítélték 's kivégeztek, azért, hogy a' *Montargisban* történt zenebonás mozgásokban részeseknek találták őket. 9-et másképpen büntettek meg. — Annak a' hat személynek pedig kitnek *Bordeauxban* folyt a' perék, hármá 20 esztendei bilintsre büntelődött, hármá pedig Julius 6-dikán kivégeztetett. *Regnault de St. Jean de Angelyné* Asszonyosság beteges állapotja miatt szabadon bocsátatott az alatt a' feltétel alatt, hogy soha többé Frantzia országba vissza nem tér. *Dommanget* és *Belair* Generálisok mind fogva voltak. De *Burthe* Generalis, kit a' *Lavalettnével* való szövethetésért fogtak volt be, ismét eleresztetett. *Lavalettnének* tsak fogsága helye változott meg. A' Férfje már régebben az *Isfi* várban ül.

Frantzia és Német ország határai meg sem voltak egész bizonyossággal kijelelve, hanem most azon a' részen, a' hol a' *Lauter* vize folyik, úgy van el intézve a' dollog, hogy ez a' víz lesz ezen a' részen Frantzia és Német ország gránitza.

P r u s s z i a.

Coloniában ilyen hiradás tétetett közönségessé: „Ő Felsége a' Király szoros vi'sgalást parantsolt az eránt, hogy

miért késett el a' gabonának a' *Rhenusi Tartományokba* és *Westphaliába* való vitele, holott ő Felsége idejében meg rendelle, hogy a' sok gabonát be vásárolják. Ez a' következő leg felsőbb Cabineti rendelés küldődött a' Status Ministerekhez: „Két millió tallért ki rendeltem, hogy a' *Rhenusi Tartományokban* és *Westphaliában* uralkodó gabonabeli szükség enyhítődjön. Ez még akkor történt, mikor lehetett előre intézcteket tenni, hogy a' beszerzett élet leg alább is akkorra, mikorra az inségnek leg főbb gradusra való jutását lehetett előre gondolni, — t. i. aratás előtt egy két Hónappal, — helyben legyen. A' mi leg közelébb az ujságban tett jelentésekben volt, azon nagy segedelmekhez képest, melyeket én rendeltem, tsekélység. Én tehát a' Status Ministereket ezekre a' tudósításokra nevezetesen a' *Münsteri* Kormányzéseknek arra az ujságban tett jelentésére igazítom, melly szerént kivált a' *Necklinghauseni*, *Ahansi*, és *Bonkeui* kerületekben lévő szerentsétlen lakosok a' legnagyobb inségben vagynak, és segedelmért sohajtoznak. A' helyre való szállítás elkésésének csak azt fogadhatom el mentő okául, hogy ha magok az elementomok egyátalában meg gátolták azt korábban, és az akadályokat emberi kezek el nem hárihatták. Ha pedig gondatlanságból, 's még nyereség' kívánásából is származott a' hiba, már ekkor abban a' mértékben fogom én azt meg büntetni, mennél égrekiáltóbb az ez által okozott nagy szerentséllenség. Én tehát a' Status Ministereknek ezennel meg hagyom, hogy az egész dolgot meg vizsgáltsák; ahoz mindjárt hozzá fogjanak, tudják ki hogy az azzal bánó személyek közzül kinek mennyi része volt a' dolog rossz kimenetelében, engem pedig, az egész dolog folyamatarjáról szolló Aktákat beadván, a' bevásárlott roznak mennyiségéről, az arra fordított költségről, és

a' helyre szállítás' elkésésének okairól környúlállásosan tudósítsanak.

Berlinben Jun. 17-dikén 1817.

Fridrik Wilhelm.

A' Visgálás már munkába vétetett
Berlinben Jun. 29-dikén 1817.

A' *Jülich*, *Klevei*, és *Bergi*
Herczégsegeknek Elölülője
Gr. Solms-Laubach Fridrik.
G a l l i c z i a.

Minekutánna több főbb városokat, 's nevezetesebb helyeket jelenlétekkal 's hosszabb mulatásokkal boldogítottak volna Ő Felségek, el érkeztek végre *Lembergbe* is. E' folyó Hónap 10-dikén volt a' pompás bemenetel. A' *Lembergi* ujság igen szépen írja azt. Sidók, *Keresztyének*; a' férfi, 's asszonyi nem; gyermekek ifjak; korosabbak, 's vének; a' polgárság 's katonák mind egy formántürekedtek meg érdemleni tisztelt Fjedelmekhez való szerentséjeket. Semmi a' mivel illyenkor örömét ki szokta jelenteni a' nép, el nem múlt. Virág koszorúk gyönyörködtették a' szemeket, verssek nyomtatódtak, lövöldözések hallattak, és a' nép tátott szájjal kiáltotta: Éljen *Ferentz Császár!* Éljen a' *Császárné!* Estve ki volt világosítva a' város.

Mihelyt ezt az *Orosz Császár* meg tudta, egyszeribe elküldötte Adjutánsát *Gróf Ojarowszki Generalist* Ő Felségeknek udvarlására. E' folyó Hónapnak 25-dikéig szándékoznak ő Felségek itt maradni, melly idő alatt *Brodyba* elfognak ugyan utazni, de ismét *Lembergbe* térnek vissza.

Stájer Ország.

Groszlobmingből a' *Mura* jobb part-

ján *Judenburg*, és *Knittelfeld* között így írnak: „E folyó Hónap 12-ikén Eszaktól a' *Gaili* Havasok felől, *Judenburg* tól pedig nyugotra, és a' *Karinthiai* Hegyek felől 3 rettenetes égháborus fellegek vonultak felénk. Az a' szempillantás, mellyben azok öszve ütődtek, egy volt azzal, melly a' mi szerentsétlenségünket el hozta. Még semmi menydörgés sem hallatott délután 5 óraker; hanem éjszeli sejtéség borította bé talán soha gazdagabb természettel mint most meg nem áldatott mezeinket. A' pusztulás olly rémitő szélvészen kezdődött, melly a' *Knittelfeldi* úton több századokat általélt szilvákat, és a' leg izmosabb erdei fákat helyel helyel gyökerestől kiszaggatta, vagy öszve zúzta, a' leg több házakat meg rongálta, és sokakról tetejeket le tépte. A' madarak dögölve hullottak a' töredezett ablakokon be. Rémitő volt az *Orkának* ordítása 's süvöllése. Még egy tsep. eső sem esett eddig; hanem már most ólom színbe öltözködve mind lejjebb lejjebb szálltak a' felhők, és örvény formába tekerődve egész a' föld színéig kavargottak. Úgy tetszett, mintha a' természet maga magával borzasztó öszve rontó hartzban volna; olly sebesen hullott a' tyukmunkora jég mint a' nyíl le felé. 10 szerentséttlen rettenetes minuták alatt meg esett a' nagy pusztulás. A' *Groszlobmingi* 's az ezzel szomszéd *Ainod*, *Landschach*, *Apfelberg*, *Lind* és *Stadl am Hof* határai éhel halnak meg, ha tsak hirtelen nem segítéinek. Az Ur adta, az Ur el vette, áldott légyen érte szent neve! így sóhajtoztak, 's imádkoztak ezek a' szerentséttlenek, kik ma le potsékoltt gaboná-

joknak zöld abrak-gyanánt való bevitelét mint leg szebb reménységeknek halotti tisztességét úgy késérik. Az úr ismét vissza adhatja, 's vissza fogja nékik jó; 's boldogabb Hazafitársaik által adni, azért nem szükség nékünk itt valami szomorú illetődéssel irtt ábrázolást adni; minden nagy lelkü érzőnek tulajdon szive azt kiábrázolhatja.

B é t s .

Az *Augarteni* Bálból mind öszve 19,410 forint Váltó Czédula, és 5 arany jött be. Azért mehetett ennyire a' jövedelem; mivel sok jó szivü személyek a' szálának sátoznak, kertnek világosítását, a' virágokkal való ékesítést, magok költségeken tettek, — a' polgári katonaság musikált, és más minden féle készülétek jó szivből tevődtek.

Ő Cs. Kir. Felsege Tek. *Stulfa* Péter urat, az Orvosi Tudomány Doctorát és a' Pesti Fő. Oskola mellett lévő Orvosi Kar egyik serény Tanitóját, az 1801-diki Nemes Felkelés alkalmatosságával megbizonnyított buzgósága, több hivatalokban 20 esztendő el folyása alatt kimutatott farradhatatlan munkássága, 's egyéb jeles érdemei tekintetéből, mind két ágon lévő maradékival együtt *Széki* név alatt, taksa fizetés nélkül Magyar Nemességgel méltóztatott meg jutalmaztatni.

Leg frissebb ujjság.

Herczeg *Berryné* leányt szült; neve *Louise Elisabeth*; tizimje *Mademoiselle*.

Száz forint; huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
Jul. 22-dik napján 328 $\frac{5}{8}$ — 23-dikén 328 $\frac{1}{6}$ — 24-dikén 328 $\frac{5}{6}$ — forintot.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Nagy Károlyból, Julius' 8-dikán. Talán alig van a Magyar Hazának olly tájéka, a hol annyira meg bokrosodtak volna a darabtól fogva folyó mostoha- időkkel együtt járó nyomorúságok, mint T. Szathmár, Kraszna, és Közép Szolnok Vármegyékben. Már tsak a volt hujja, hogy minden társasági kötelek fel nem oldozódtak, ollyanok lévén a környülállások, mellyeket az emberiségnek tsak azon állapotjáról olvasunk, mikor még szanaszétt városokon 's falukon kívül magának élt az ember abból, a mit a föld önként termett. Még akkor nem is esett olly rosszul holmi gyökerekkel, magokkal, gyümölcsökkel élni, mint most, minekutánna jobbakhoz szokott az ember. Ezen saanyaruságot igen sokan meg sem lábolhatták; mert az említett három, 's kívált a két utolsóbb Vármegyékben leg alább is 12 ezeret a nyomorúság seprett el, ugyan annyira menvén a honnyaikon kívül bujdosó, és koldus botra szorultaknak a száma.

Több szerentsétlen társaik között leg szerentsésebbek voltak a Méltóságos Gf. Károlyi Farniliának alattvalói. Ugyan is ezeknek nagy része távolabb lakik a kárt okozó vizektől, és sovány hegyektől; ezen kívül jobb neveltetése lévén, jobban is tud magán segíteni. Azon rész pedig, melly vizes vagy sovány helyeken lakik, vagy okos szorgalmatosságra szoktatva nintsen, Cs. K. Kamarás Gróf Wartembergi Waldstein Emanuel Ur Öngyiségától, mint Mélt. Gróf Károlyi Farniliának Tutorától időről időre ételtel segítettett. Ez a ritka kegyességű Méltóság ama nagy lelkű Károlyi Grófoknak dítseretes példáiktól vezéreltetvén, az éhséggel küszködő esedezőket méltóztatott ki hallgatni, és a N. Károlyi, Batori,

Kétzi, Fejér Gyarmati, Salánki, Erdődi, K. Daróti, és Misztótfalusi Uradalmak köz-terheket viselő népének vetés, és táplálás végett 25,388 Posonyi-mérő életet feláldozott. Egyszer mind pedig a N. Károlyi, és az Erdődi Inspectoratusoknak atyáskodó Uri hatalmával szívekre kötötte, hogy az előbbeni esztendőben adott élethéli segedelemnek vissza nem fordítatását ne tekintsék, hanem mindnyájoknak e terhes környülállásokban ujj segédelmet adjanak, mellyhez az a kegyesség is hozzá járul, hogy a jobbágyság nem lészen köteles a maga megeröltetésével egyszerre vissza fordítani azt, hanem részenként vagy életül vagy munkája vagy pedig más lehető módja által. Már 1815-dik esztendőben nagy lévén a drágaság, ezen kegyes Gróf a N. Károlyi Inspectoratusnak meg parantsolta, hogy az esedező szegényeknek adjon egy egy posonyi mérő életet a piatzi áránál két két forintal öltöbben. Tudtára adatván pedig e folyó esztendőben az éhelhalással fenyegető inség, az emberek erejének gyengülése, következés képen a mezei munkának elmulasztása, leg kegyesebben rendelni méltóztatott, hogy az Uradalmi munkákra leg szegényebbek rendeltessenek, és kinck kinck naponként jó portio kenyér ingyen adasson. Melly végre a két nevezett Inspectoratusban 3200 Posonyi mérő gabona ki méretett, és a mezei munkának kezdetétől fogva egész az ujj termésig kenyér adatik a munkásoknak, mellyre eddig az említett summa élet már reá ment. Hogy azomban a jobbágyság erejét, 's egészét a tsupa száraz kenyér mellett el ne veszítse, vagy hogy a már elgyengyülttek helyre állittassanak, sennt tisztelt gondos Tutor Urnak kegyes rendelésébül minden munkásnak napenként egy

egy $\frac{1}{2}$ font hus is ingyen adatik, melly végre 15,000 forint adattatik.

Mind ezek, és több jeles tettei, Mt. Cs. K. Kamarás Gr. *Waldstein Emanuel* úr Ő Nagyságának, nyilvánosságos tanúbizonyságai annak, hogy a' közjónak előmozdítása, a' tutorsága alatt lévő Mélt. Familia javainak épségben való megtartása, és a' szükségét szenvedő szegénységnek gyámolítása Ő Nagysága' jó szívének kedvestulajdonságai. Maga ugyan a' virtus magát már meg tudja jutalmaztatni: mind azonáltal tartozunk azzal az emberiségnek, hogy az illy nemes tulajdonságokkal bíró szíveket a' Közönséggel közelébből meg esmerkedtessük, és mind magokat a' közönséges háládatosságról bizonyossá tegyük, mind pedig egyebeknek ennél fogva példát mutassunk a' követésre.

Budán Julius 8-dikán innepi pompával fogott hozzá munkálkodásához az az Ő Cs. Kir. F. g. e által rendelt Deputatio, mellynek tárgya a' N. E. Görög Felekezet Nemzeti-Oskolai-Pénz-fundusának igazgatása, és öregbitése. Ő F. g. e' egész életnagyságban festett képe ugyan ezen alkalmatossággal a' Deputatio' szálájában felállítatott, és a' Budai's Pesti, Illyriai, Oláh, és Görög Felekezet' Deputatusainak gyűlésében Kir. Tanácsos, és Oskolák' Fő Inspector *Nesztorovits* úr szép beszédet tartott.

Lötséröl Jul. 15-dikáról. Azok között a' sok jóltévők között, kik a' mostani terhes körülállásokban magoknak szükségoldó embertársaik segéllése által érdemet szerettek, méltán említést érdemel Fő Tisztelendő Prepost *Ehrnsperger János* úr is, ezen Városnak Plebánusa. Ugyan is ez a' Fő Tiszt. Atya több hetektől fogva, hetenként néhány száz kenyereket, és lisztet ki osztatott, 's még most is osztogattat a' szegényeknek minden Valás külömbsege nélkül. Jutalmaztassa meg

a' Menynek Ura ezen Nemes szívből eredő jóságos tselekedetet.

Szombathelyről a' könyörületesség' hasonló el hallgathatatlan példáját említi a' Pósonyi Német ujjság. A' Gróf *Nos. titz* 7. számú Könnyű Lovas Ezerede 500 forintokat szánt ezen meg égett város lakosinak gyámolítására. Nem tsak a' jóteteményben részt vevők háládatosok lehetnek, a' minthogy bizonyosan azok is, illy szép segítségért; de valóban mindnyájan megismerhetjük a' tisztelt Ezerednek, 's különösen annak Oberstere's Commendánsa Gf. *Albert* Ő Nagyságának ditséretére, hogy annál többet nyerez a' magában is szép tselekedet; menél világosabb tanubizonysága az annak, hogy a' katona szív nem tsak öldöklést, és pusztitást lehell, hanem a' szelid könyörületesség' indulatjának is szállást tud az adni.

J e l e n t é s.

Minthogy a' már jelentett *Utak-Készítésének Tudománnya*, melly a' hidak, tsatornák, töltések' tsinálását, a' helységek, és városok rendbeszedését és tsinosítását, a' szekereknek és a' szekerezésnek, úgy a' posták' és városok' rendszabácait több észre vételekkel foglalja magában, minden órán sajtó alá jön: azért a' tit. tit. Jurisdictionok, Uraságok, Városok, és Helységek, kiknek ezen munká különösen hasznos, sőt szükséges, azokkal egygyütt, kik praenumerálni kívánnak, még kértetnek, hogy a' még ekkoráig egy exemplárért 10 forintra tétetett, de a' rajzolatok' drágasága miatt az első alkalmatossággal fellyebb vitetendő elő-fizetéseiket *T. T. Modrovits György*, vagy *Légrády Imre* Udvari Agens Uraknál Augustus hónap' le folyása alatt be küldeni ne terhelhetnének. — A' 9 exemplárból álló praenumeratióra a' 10-dik ingyen adatik. Béts Julius 23-dikán 1817.

Anszföldi A. G.